

Fenstadsøkningen

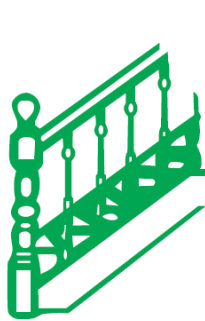
Organ til fremme av det kulturelle, sosiale og aktive miljø i Fenstad

Nr. 2 • 2023 • Utgiver: Fenstad vel

Kampåa nedenfor Kårstadbrua 9. august 2023

Kampåa renner stor og brei nedenfor Kårstadbrua etter ekstremværet «Hans». Det har vært en utfordrende og annerledes sommer værmessig dette året. Juni var varm og svært tørr, så tørt at de vårsådde jordene stoppet å vokse. Så kom juli, august og september med uvanlig mye regn som bløtla store deler av bygda. Flomtoppen kom med ekstremværet «Hans» i begynnelsen av august.

KÅRSTAD

TREVAREFABRIKK

Etablert 1949

Gode trapper fra første trinn

Movegen, 2170 FENSTAD • Tlf: 63 90 41 71 • Faks: 63 90 91 78
k-kaarst@online.no • www.kaarstadtrapp.no

Fenstaddagen - kommet for å bli

Fenstaddagen ble arrangert lørdag 17. juni. Denne har blitt en tradisjon som har kommet for å bli. Fenstadfolk kommer innom og utstillere møter opp. En flott møteplass på forsommeren.

Fenstad vel

Fenstad vel er aktive på nett og i sosiale medier.

www.fenstad.no

GRASROT
ANDELEN
NORSK TIPPING

Fenstad vel

@fenstadvel

Redaksjon: Boye Tranum, Vivi Aaslund, Ingrid H. G. Østvold

Aktiviteter på Velhuset

Håndarbeidskvelder og Fenstad Quiz er to av våre faste populære arrangement på Velhuset. Det er åpent for alle og dere er hjertelig velkommen. Datoer denne høsten:

11. oktober

22 november

Alle er velkommen, med eller uten håndarbeid.

18. oktober 2023

15. november 2023

Alle er velkommen, alene, med flere eller med lag opp til seks personer.

? Hvor er dette?

Som fast spalte vil vi nå trykke bilder fra Fenstad, med en litt uvant vinkel eller fokusert på en spesiell detalj. Alle kan være med å gjette på hva det er eller hvor det er.

Send inn ditt svar til Ingrid Helene Grøtta Østvold, sms 93287262 eller på e-post post@mybelovedones.be.

Turtipset

Rundtur Vika-Vardehøgda-Ruggestein-Dalsjøen-Vika

Turen har utgangspunkt ved Vika. Du tar Kampåvegen 100 meter mot Rudsetra og tar til høyre. Følg veien til Dalsjøhytta og ta stien til venstre (merket Vardehøgda - rundløype). Fra Vika til Dalsjøhytta er det ca 750 meter. Det venter nå ca 1 km med klatring på godt oppmerket sti. Etter en rast på toppen (410 moh) følger du stien videre til Ruggesteinen. Umiddelbart etter denne tar du til høyre (skiltet viser Vardehøgda - Vika).

Det går utoverbakke til Dalsjøen, hvor du tar til høyre på traktorvegen. I lia til høyre vil det bugne av blåveis hvis turen tas til rett årstid. Følg veien til Dalsjøhytta, så kan du ta til venstre, -

rett etter hytta, og følge stien mot Vika. Hele turen er på ca 4,8 km. og tar fra 1-2 timer, alt avhengig av tempo og hvor lenge du vil raste.

FENSTAD VEL PÅ INSTAGRAM

Vi oppfordrer alle i Fenstad til å dele bilder på Instagram. Instagram er et sosial bildetjeneste. Du finner oss under [@fenstadvel](https://www.instagram.com/fenstadvel)

Ved bruk av hashtag så er bilder «søkbare» og tilgjengelige om man har offentlig profil. Bruk f.eks [#fenstadvel](https://www.instagram.com/hashtag/fenstadvel) [#fenstadimithjerte](https://www.instagram.com/hashtag/fenstadimithjerte) «[#fenstadskogen](https://www.instagram.com/hashtag/fenstadskogen)» [#fenstad](https://www.instagram.com/hashtag/fenstad)

Vi vil plukke ut noen bilder fra Instagram og ta med i Fenstadsøkningen i neste nummer.

Foto: Linda Nordlie

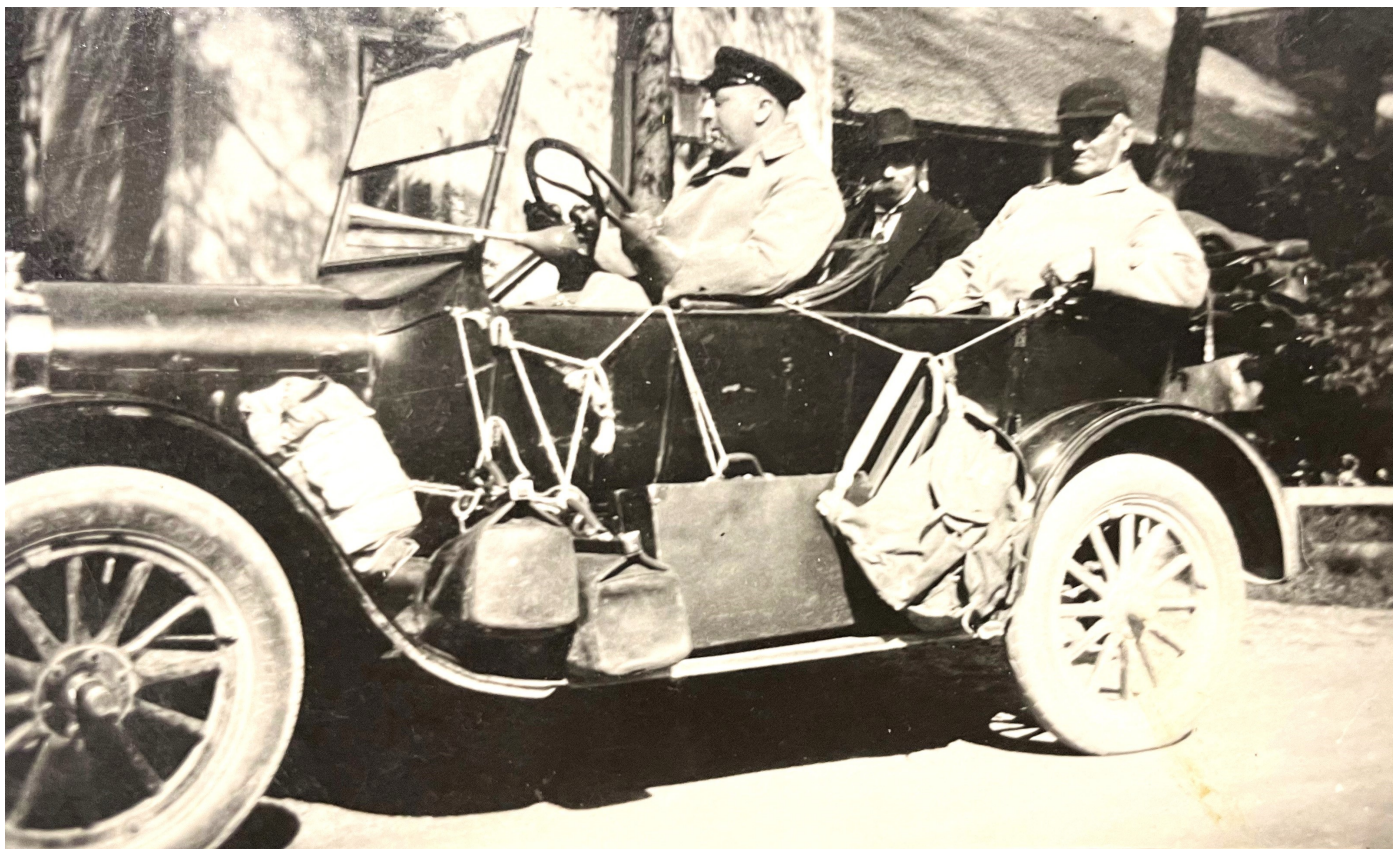
Foto: Mette Johnsen

Foto: Karin Flåhagen

Med T-Forden på langtur

Tekst: Vivi Aaslund

Etter flere døgn på reise, kom T-Forden med Harald Kristensen ved rattet, til Jølster. I mangel av bagasje plass, ble koffert, vesker og sekker, praktisk fraktet på utsiden av bilen. I baksetet sitter Olav Viken i mørk jakke.

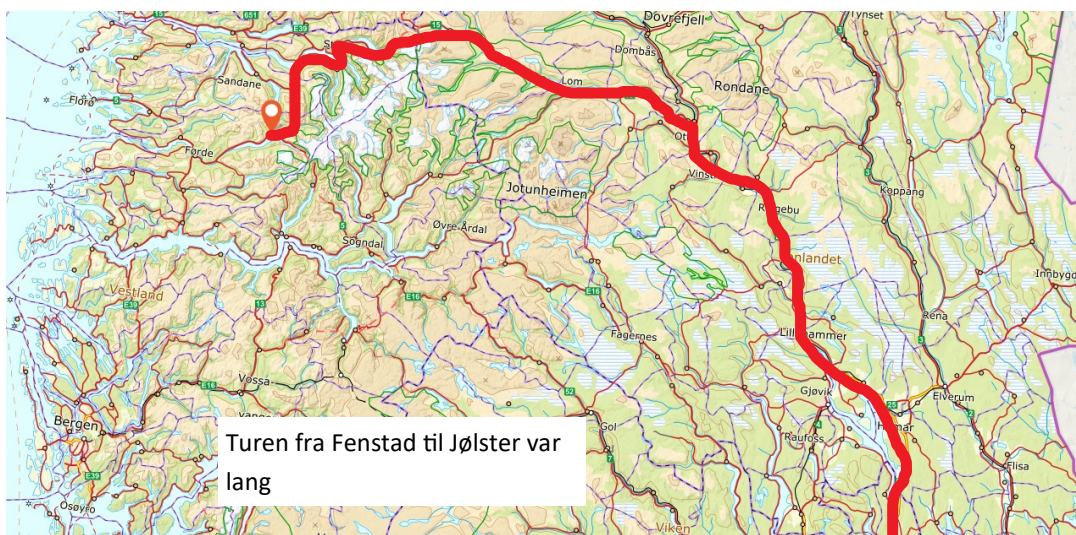
Trelasthandler Ole Kristensen på Nedre Grinder er i *Bilboka for Norge 1926* oppført som eier av en Ford personbil med registreringsnummer C-1656. Kristensen står som eier av bilen fram til 1929.

Sommeren dette året med sønnen Harald som sjåfør, ble det en lang tur med denne bilen. Ferden gikk fra Svanfossen til Jølster i Sogn. Det finnes ingen opplysninger om turen. Men høyst sannsynlig gikk ruta opp gjennom Gudbrandsdalen over

Grotli ned til Sogndal. Videre vestover til Skei og langsmed Jølstervatnet til Helgheim. Biltrafikken økte i 1920-årene, og derfor ble veger i distriktene og over fjelloverganger,

betydelig utbedret – etter datidens standard.

Formålet med turen var bryllupet til lærer Daniel Vikin og Andrea Sannes.

Bryllup i Jølster

Tekst: Vivi Aaslund

Daniel Vikin ble ansatt som lærer ved Jerpestad skole i 1919. Fem år tidligere hadde broren Olav Viken fått stilling her som kirkesanger og lærer.

Brødreparet ble omstridt blant mange i bygda, både som lærere og politikere. De var kommunister, og det skremte opp en del av de politisk etablerte og mer konservative festsøktningene på den tiden. De politiske og sosiale skillelinjene var markante. Så blant arbeids- og småårsfolk ble duoen fra vestlandsbygda Jølser, Viken og Vikin, populære.

Begge forlot etter hvert kommunismen og ble framtrædende politikere i

Arbeiderpartiet en årrekke. Olav Viken ble første valgt inn i kommunestyret i 1920. Daniel kom inn ved valget i 1923.

Daniel Vikin presenterte seg selv «...som en langhåret slask, fødd og upvaksen i ei fjellbygd, Jølster. Eg er jordbruksutdanna og dreiv med gardsbruk til eg vart lærar. Elles hev eg reka land og strand og brukka kjeft. No er eg her i Nes og slåst med kaksar i herredsstyret og elles. (...) Sjølsagt er eg pokker so bra kar».

I 1926 ble han valgt til varaordfører og i 1929 til ordfører. I en vanskelig tid, med arbeidsløshet, nødsarbeid og nedgang i 1920-årene, de harde tredveårene med konkurser både for bønder og bank, satte Vikin inn et politisk program som førte kommunen på mange måter ut av uføret.

Kommunen var nedsyltet i gjeld i disse nedgangstider, men med Vikins optimisme og pågangsmot fikk han i 1931 gjennom en gjeldsordning og dermed kunne de økonomiske forutsetningene se noe lysere ut. Vikin fikk dermed anseelse fra alle lag av befolkningen i Nes.

Våren 1935 pådro ordfører Daniel Vikin seg en slem lungebetennelse og døde 30. mai, 48 år gammel. Ved bi-

Daniel Vikin med sin brud, Andrea Sandnes fra Jølster. Bryllupet fant sted 24. juni 1926.

settelsen i Fenstad kirke den 4. juni var det over 700 frammøtte. Båren ble ført til det gamle krematorium i Oslo, nå Vestre Gravlund. Rundt 70 biler fulgte med til kommunegrensa til Ullensaker. Flesteparten fulgte med videre. Langs veien hadde folk møtt opp. Ved Stein skole dannet skolebarna under ledelse av lærer Elverhøy espalier med senkede flagg.

Daniel Vikin etterlot seg kona Andrea og sønnen Olve på åtte år. I tillegg til ordførervervet var han ved sin død ansatt som lærer ved Ihle skole og bodde med sin lille familie her, nåværende Fenstad velhus.

Foto; vaa

Bryllupsgjestene fra Fenstad ankommer Helgheim kyrkje der vielsen skulle finne sted.

Gullgraverhølet

På en tur langs bergsida i Åland kan en fort trå ned i et stort firkantet hull.

En gang i andre halvdel av 1800-tallet, bodde en kar i Åland som interesserte seg for geologi. Når det fantes såkalte gullkisårer i Gullverket i Eidsvoll og ved Utsjøen, kunne det like gjerne følge bergartene sørover til Fenstad, mente han. Så ideen om at det fantes gull i Jonsrudfjellet, var ikke umulig. Med tanke om å bli rik i en fart, tok småbrukeren til å grave i berget nord for Holt-teiet.

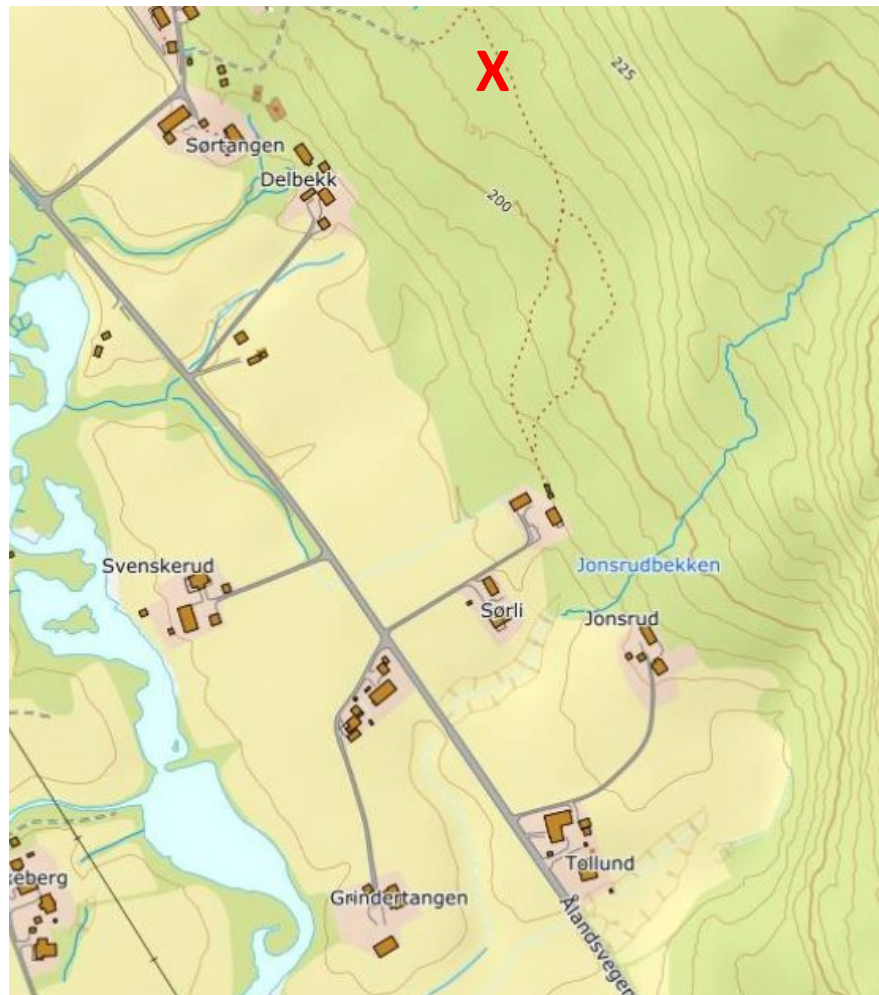

Etter hvert som gruva ble dypere, ble også gjelda bunnløs. Både penger, krøtter og arbeidstimer ble ofret. Det var i et tilfelle nære på at den ivrige graveren skulle drept seg selv med en dynamittladning. Etter mye slit med hakke, spade og sprenging, kunne mannen endelig ta fram en stein med gult belegg. Gubben ropte og skrek at nå var han styrtrik. Ifølge sagnet skulle han ha uttalt til kona: «Nå har vi levebrød, både du og jeg.»

Funnet vakte oppsikt og skaket opp fenstadsøktningene. Kunne et gullrush være på gang? Men nærmere undersøkelser fikk ålendingen ned på jorda igjen. Det viste seg at steinen bare var belagt med kis, og dermed forsvant gulldrømmene.

(foto: Johnny S. Sørli)

Kilde: Glåmdalen 1967 og 1977. -vaa

TIPPING
RIKSTOTO
POST
APOTEK-UTSALG

NORSK TIPPING

joker

FENSTAD
www.joker.no

ÅPNINGSTIDER
MANDAG - FREDAG
7-20
LØRDAG
9-19

Vi kan friste med VARM LUNSJMAT Ring 63 90 41 41 og bestill PIZZA

FENSTAD AUTO

Volvo salg og service fra 1967

FENSTAD AUTO AS, Eidsvollvegen 831, 2170 Fenstad
Tlf: 63 90 89 00 – E-post: post@fenstadauto.no
www.fenstadauto.no

Vi kan Volvo, og ønsker å gi deg trygghet på veien

Stjel varme med en CTC varmepumpe

Varmepumpene EcoHeat (væske/vann) og EcoAir (luft/vann), stjeler effektivt varme fra naturen rundt deg.

- Du sparer fra 50 til 70% av fyringsutgiftene
- Du øker verdien på huset
- Du får høy komfort og et deilig inneklima

Snakk med oss om hva som er riktig løsning for ditt hus.

DET ER FAKTISK LOV Å STJELE VARME FRA NATUREN

www.NVG.as Norsk Varmegjenvinning AS
Eidsvollvegen, 2170 FENSTAD
Telefon 63 90 21 35. E-post: post@nvg.as

YX Kampå

Tlf. 63 90 43 53

Nyoppusset flott butikk og stasjon

Godt utvalg av mat:
Kebab, Hamburgere, pizza og pølser
vafler, boller,
kioskvarer og noe daglivarer

Kom innom eller ring og bestill

 Kampå bensin & service, Fenstad

isenkrambutikken

...en annerledes jernvareforretning...

Adresse: Eidsvollvegen 481-515, 2160 Vormsund
Tlf: 63 90 11 90 - www.isenkrambutikken.no

Din jernvarebutikk i Fenstad!

Planering av jordbruksareal i Fenstad

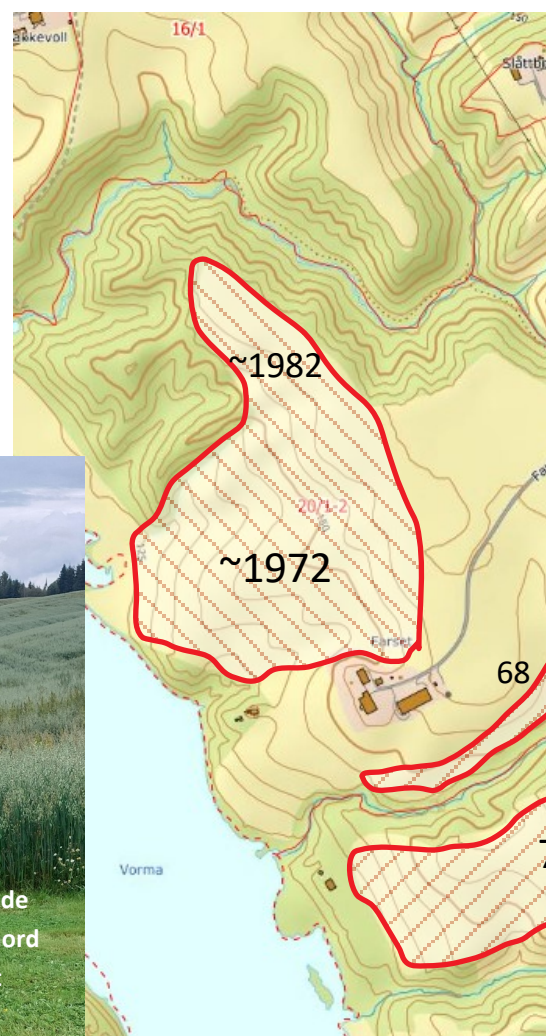
Tekst: Sverre Rimstad

I begynnelsen av 1960-tallet begynte noen med planering av mindre felt brattlendt dyrka jord og ofte slik at noe nytt areal blei vunnet inn. Bulldozerne var ofte 7 – 8 tonns maskiner. Sjelden blei matjorda tatt av først, slik at ved avslutning kunne det være vesentlig mineraljord og lite matjord i det øverste laget. Fra 1971 kom det ordning med statlig tilskudd til planering og dette satte fart i tiltakene. Størrelsen på bulldozerne økte snart fra 15/20- tonns til 50-tonns maskiner og feltene blei også større. Forut for planering og i forbindelse med disse blei det ofte lagt rør i drågene og inntakskummer for overfla- te vann for så vidt mulig å redusere erosjon og avrenning av jordmasser. Dette var også tilskottsberettiget og krevde godkjente planer med beregning av kapasitet på rør. Ofte blei nydyrkingsfelt tatt med i tilknytning til planeringer, gjerne i ytterkant av disse. Nydyrking var da under en annen tilskuddsordning og kunne innbefatte seinere drenering.

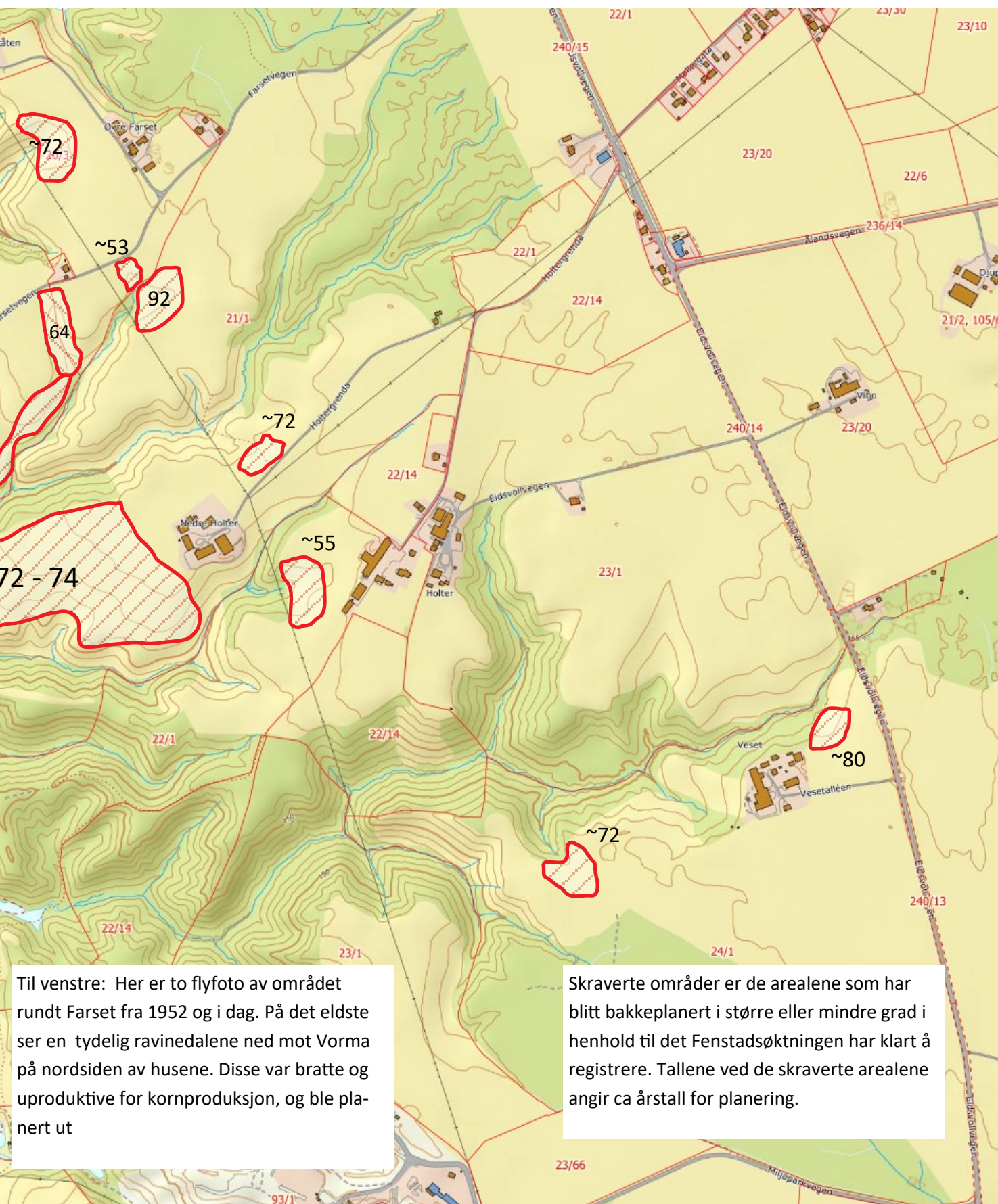
På Farset i Østre Fenstad var det etter «Gardshistorie for Nes» i 1958 200 dekar dyrket jord og 45 dekar beiter samt 218 dekar hagaskog og havn. Kristian Brustad som kjøpte garden i 1954 dreiv ikke med kuer, men leide bort havn til ungdyr. Farset har i dag 258 dekar fulldyrket jord.

Saxe Brustad med de planerte jordene nord for tunet på Farset

ad, del 1: fra Veset til Farset

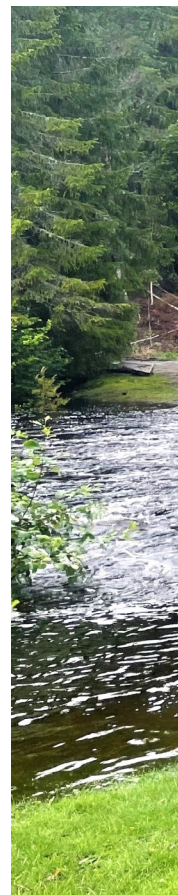

«Hans» herjet i Fenstad

Ekstremværet «Hans» herjet også i Fenstad i begynnelsen av august. Vormå gikk over sine bredder

mange steder. Kampåa nådde rekordstor vannstand. Ingen kan hus-

ke å ha sett så stor vannføring i åa på denne tiden av året.

Til venstre: M
Vannet gikk o
noen av brup
under vann.

Mobekkdammen 9. august .
 delvis over brua og tok med seg
 plankene, og sitteplassen var

Over: Vika 9. august: Kampåa gikk over den
 nye kjørebrua og tok med seg de fleste bru-
 plankene.

Nederst: Vormå gikk stor forbi Huser, og
 veien ned til Huser ble oversvømt.

Flyfoto i Fenstad -

Bakkevoll ligger på den siste bakketoppen langs veien før du kommer ned på Huser. Stedet ble fradelst Huser i 1924 og ble da kjøpt av Hans Olafssen Slutten og kona Thea. De oppførte den første hovedbygning, som er det mørke huset og låve som sees på bildet. Huset ble satt opp av laftet gjenbrukt tømmer som kom fra et gammelt stabbur på Huser.

Sønnen Harald Hansen Bakkevold og kona Ragna tok over stedet og oppførte fjøs, stall, grisehus og stabbur på eiendommen.

Huset har siden blitt vesentlig utbygd og forandret. Låven ble revet til fordel for en ny i 1983. Den brant senere ned i 2001 og ble erstattet av den som står på Bakkevoll i dag.

Det hvite huset på bildet, som heter Heggstun, ble satt opp av Reidar og Anni Hansen (Bakkevoll) i 1952

Bakkevoll var opprinnelig på ca 50 da der mesteparten var bratte havninger og litt hagaskog. Den dyrkbare delen rundt huset var begrenset. Eiendommen ble bakkeplanert på 1970-tallet som gjorde store deler av eiendommen dyrkbar med moderne maskiner.

Vi kan tydelig se de bratte bakkene nedenfor uthuset, som var havning med gress. Disse bakkene var også et mye brukt til aking og skihopping på vinterstid. Det var her en vinterdag i 1947 som John Tærud hoppa på ski og brakk låret som endte med fem uker på Stensby sykehus med beinet i strekk.

Bilde er utlånt av Ragnhild og Johny Brekke

bt

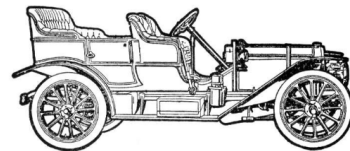

Bakkevoll- gnr17, bnr 3

Bakkevoll 1958

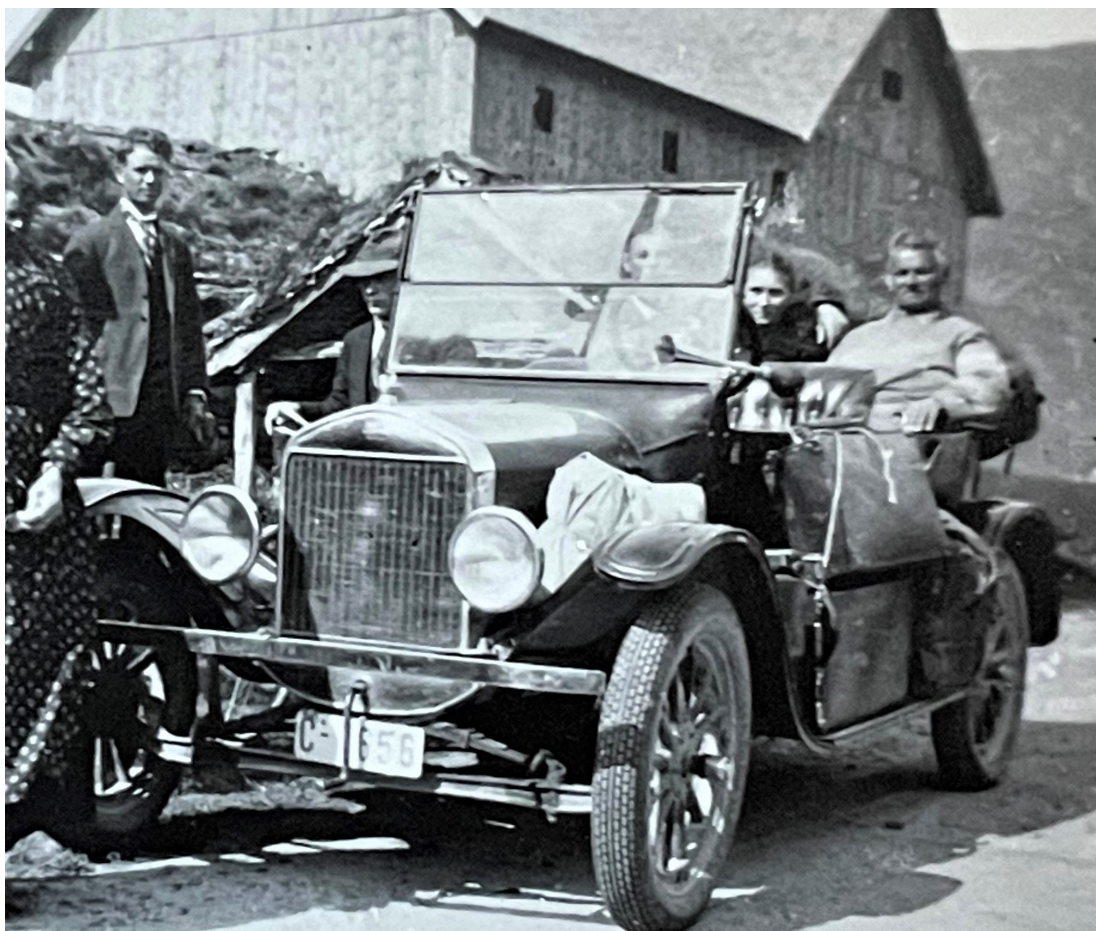
De første bilene i Fenstad

Det var ikke mange biler i Fenstad i mellomkrigstiden, men noen var det. Den gangen var det sjeldent å anskaffe privatbil så langt ute på bygda. Fenstadsøkningen har bilder av noen av dem og vi vil framover omtale disse. Dersom noen av våre lesere har slike bilder er vi takknemlig for å kunne låne dem.

Tekst: Geir Martinsen

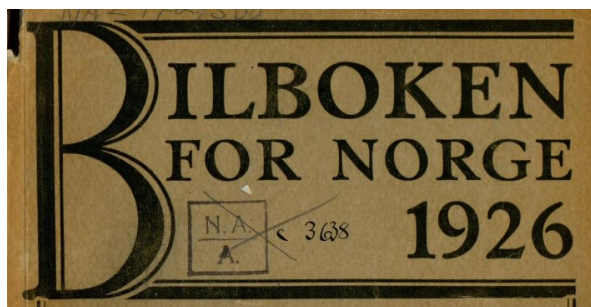
C 1656, Dette er en Ford T fra 1926. Bilen var derfor en ny bil når denne turen fant sted. 1926 var det siste året Ford modell T ble produsert. Det ble ikke produsert noen biler hos Ford med årsmodell 1927. Da la de om produksjonen til den nye modell A, som skulle komme i 1928. Produksjonen av denne startet på slutten av 1927, men som årsmodell 1928. Ford T var den første bil i verden som ble produsert i et antall av 15 million biler. Denne rekorden holdt helt til i 1971. Da nådde

Volkswagen 15 million produserte biler av sin Type 1, bedre kjent som boble. Ford T ble lansert allerede i 1908 og den var i 1926 blitt en ganske umoderne bil. Fords konkurrenter, og da spesielt Chevrolet var mye mer moderne. Gamle Henry Ford holdt på det gamle, og ville fortsatt produsere T Ford, men de yngre lederne presset på for å få lansere en ny bilmodell. Det som var mest umoderne

med Ford T var gearsystemet. Det var ingen vanlig gearkasse, men et planetgear med 2 gir fremover + revers. Dette ble betjent av 3 pedaler i gulvet, med reverspedalen i midten.

Gassen ble regulert med en hendel på rattet. Derifra kom navnet Pedalford. Jeg har kjørt T-Ford og dette fungerer veldig fint etter litt opplæring. Konkurransen fra de andre merkene og sviktende salgstall gjorde av Ford måtte lansere en ny bilmodell. Etterkommeren, Ford A ble også en stor suksess for Ford. Denne modellen ble produsert fra 1928 til 1931.

1656 Trælsthandler O. Kristensen, Nedre Grinder pr. Aarnes, Nes, Romerike — P, Ford

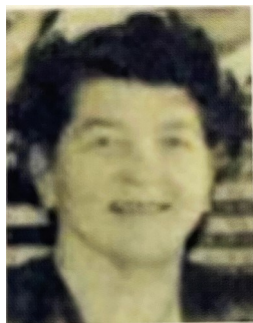
Jerpestad skole - nå Fenstad skole

Tekst: Arne Kurland. Arne bodde på gården søndre Fenstad som ligger rett sør for Fenstad kirke

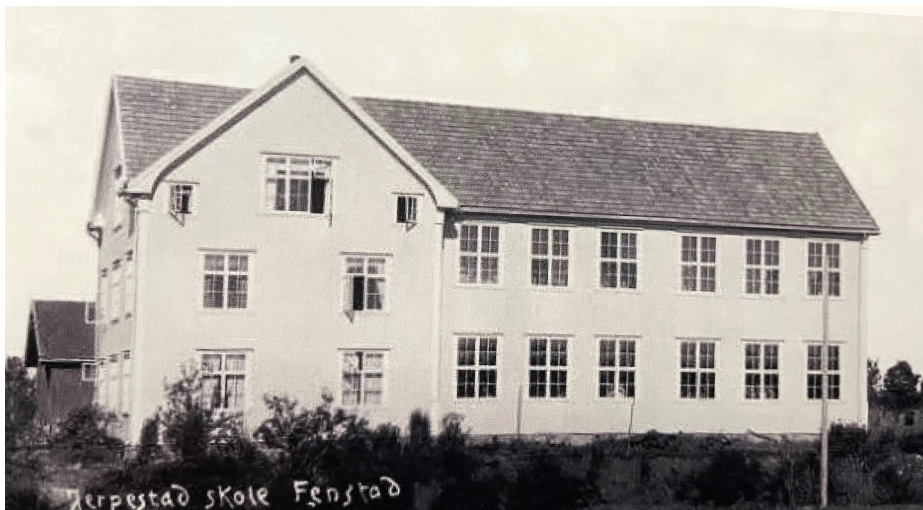
Året er 1942, og min tvillingsøster Berit og jeg er seks og et halvt år så vi skal begynne på skolen neste år. Vi sto som vanlig tidlig opp om morgen fullstendig uvitende om hva dagen ville bringe. Mor hadde på selvstendig vis bestemt at for i dag skulle tvillingene på skolen, og av gårde dro vi, sent ute var vi også. Vel framme på skolen var det ingen å se, men mor fikk etter hvert vite hvor førsteklassingene holdt til. Frøken Spigseth, som var godt i gang med første timen, ble svært overrasket over besøket. Ikke var vi innmeldt i skoleåret, ei heller noen annen informasjon om vår ankomst. Etter mye ståhei dro mor hjem. Frøken Spigseth var snillheten selv, jeg tror hun skjønnte at vi var like overrasket som henne. På hjemturen hadde vi ikke som de andre førsteklassingene pentøyet på eller ny ransel med nytt skramlende pen-

Vi møtte opp andre skoledag med ransel og penal slik som de andre elevene, harahjertet banket ikke så fort i dag. Frøken Spigseth måtte bruke noe ekstratid på Berit og meg denne dagen siden vi kom «for sent» første skoledagen. Dagene var både spennende og litt skumle, det var mye som skulle læres, men frøken Spigseth var flink og snill og lærte oss både å skrive og regne. Etter hvert ble blekkhuset plassert i et lite rom foran på pulten og vi fikk et penneskaff hvor vi satte pennesplitt fast i den tykke enden. Pennesplitten ble duppet i blekkhuset og var dermed klar til skriving. Vi lærte etter hvert å skrive både tall og bokstaver uten å søle. Trekkpapi- var det likevel godt å ha.

Eter tre år var våre gode dager hos frøken Spigseth over, nye to år skulle avtje-

Frida Spigseth, lærere på Jerpestad skole fra 1922 til 1970

Jerpestad skole som den var slik den ble bygget opp igjen etter at det gamle bygget brant ned i januar 1926. Denne bygningen var etter samme tegninger som Greni og Østgård skoler. I toppetasjen der vinduene står oppe bodde frk Frida Spigseth, i etasjen under bodde fru Borghild Myrvang og Henanger bodde i 1. etg.

nes hos fru Myrvang. Hun skulle være vår lærerinne i fjerde og femte klasse, og hun skulle gå videre i læringen med regning, nynorsk, norsk og geografi. Om du ville lære engelsk skjedde dette på frivilling basis utenom ordinær skoletid. Vi møtte fortsatt på skolen an hver dag, også lørdag. Fru Myrvang var en noe streng lærerinne, noe som nok måtte til i den alderen etter hvert hadde pådratt seg.

En skje tran ville holde oss sunne og friske. I kjelleren ved siden av varmtvannsbeholderen sto det en 30 lites glassballong med en noe ubestemmelig væske, gulaktig og tyktflytende. Hver skoledag ble en eller annen sendt ned i kjelleren for å hente opp en mugge med dette innholdet, nemlig tran som det viste seg å være. Oppe i klasseværelset fikk hver elev en spiseskje med tran. Reaksjonene var svært forskjellige, noen svelget bare unna, de fleste gulpet det bare i seg, mens noen andre kastet opp bare ved synet og lukten. En skje var bra for helse, da som nå. I tillegg ble vekt og

høyde målt en gang i året.

I sjette og sjuende klasse hadde vi flere lærere under en kort periode inntil lærer Henanger kom. Han var en temperamentsfull vestlending som ganske snart hadde mange jern i ilden. Sang og musikk var en stor del av hans liv utenom skoleundervisningen. Han startete både vokser og barnekor og skolemusikkorps med helhjertet innsats. Tvillingsøster Berit og jeg sto i barnekolet som sang i kirken, på basarer og andre steder. «Bred dina vida vingar» var glansnummeret.

Henanger kunne bli noe oppgitt i skoletimene. Da slo han ut med armene og utbrøt: »Dere har ikkje alminnelig folkevet, nauta», et utsagn som var helt greit den gang, men som kanskje ville ført til fengselsstraff våre dager slik som samfunnet har endret seg. Ikke bare bare å være lærer i dag.

Jerpestad skole framkaller gode minner der den stor stolt og stor og skinner i landskapet. Borte er stabburet og skjulet, men bjørkealléen står der fortsatt, bjørkene som vår klasse plantet under kyndig ledelse av lærer Henanger.

Styret i Fenstad Vel

Leder	Per Erik Johnsen	Telefon 905 71 801	per.johnsen@fenstadbygg.no
Nestleder/Fenstadsøkningen	Boye Trandum	Telefon 941 51 465	boye.trandum@dnv.com
Sekretær	Tove Hansen	Telefon 40879409	tove_hansen95@hotmail.com
Kasserer	Terje Nilsen	Telefon 977 06 480	terje.9ls1@gmail.com
Styremedlem	Trond Molstad	Telefon 947 85 331	trond.molstad@live.no
Styremedlem	Ninni Aarhus Trandum	Telefon 920 12 752	ninni@akershus.com
Styremedlem	Frank Johnny Austad	Telefon 971 93 781	frajo.austad@gmail.com
1. vara	Nils Christell	Telefon 468 45 594	nilschristell@msn.com
2. vara	Kari Engh Nyjordet	Telefon 416 97 021	kari.engh.nyjordet@outlook.com

Konto: 0540 08 48612 • Vi er med i grasrotandelen, gi din støtte til Fenstad Vel • Org.nr. 994 547 798 • www.fenstad.no
Bli Medlem • Kontingent kr 250,- for husstand, kr 150,- for pensjonistpar • Betal til konto 0540 08 48612 • Vipps 21271

Fenstad vel - aktiviteter

- ◆ Nes Café - Ukentlig på tirsdager 10:30 – 13:30
- ◆ Fenstad quiz 18. oktober og 15. november
- ◆ Håndarbeidskvelder 11. oktober og 22 november.
- ◆ Nytt turkart er trykket opp og selges på Joker, YX og fra Velet

SPAR STRØM monter solceller nå!

BRUK DIN LOKALE
LEVERANDØR AV
SOLCELLER!

TRENGER DU
ELBIL-LADER
HJEMME?
Vi har løsningen!

Vi installerer elbil-lader hjemme hos deg med egen kurs fra sikringsskap med inntil 10 m kabel.

Pris fra **9.990,-**

5 års garanti

 Arnes Elektro

FENSTAD BYGG AS

ENTREPRENØR OG BYGGMESTERFORRETNING

LEIE AV FENSTAD VELHUS

Kontakt for bestilling:

Arne Hovland tel 924 11 926

Tid	Pris inkl. vask
Ukedager:	1400
Fredag til lørdag	1400
Lørdag til søndag	3000
Fredag til søndag	3500

Kom til oss så hjelper vi deg med fargesetting, løsninger tilpasset ditt hjem og din smak!

FARGERIKE SLETVOLD

Ringvegen 23 - Jessheim - Tlf. 63 97 06 09
Mandag-fredag 09-18 Torsdag 09-19 Lørdag 09-16
www.fargerike-sletvold.no